

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	19 augustus 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2019-2416	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820939BF	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	28 november 2019	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften en beperkingen - Kaarten plangebied - Inrichtingsplan - Waarnemingen in de omgeving	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen Broekgraaf Leerdam, Deelterrein Fase 6

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 28 november 2019 van RPS Ingenieursbureau b.v. namens Gemeente Vijfheerenlanden, om ontheffing in het kader van artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen, het opzettelijk verstoren, het opzettelijk vernielen en rapen van eieren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de heikikker en de rugstreeppad.

voor de periode tussen de datum van verzending van dit besluit tot en met 31 december 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied Broekgraaf te Leerdam, Deelterrein Fase 6. Fase 6 is onderdeel van een parapluplan waarbij in 6 fasen een woonwijk wordt gerealiseerd (zie bijlage 1). Hiervan zijn fase 1, 2 en 4 grotendeels gerealiseerd, fase 3 dient momenteel als tijdelijk compensatiegebied en zal voorlopig niet bebouwd worden, fase 5 is in de ontwikkelingsfase en fase 6 is in de opstartfase.

In hoofdlijnen zullen de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd. Er wordt een brug en een bouwweg aangelegd vanuit het gebied in fase 2 naar het gebied van fase 6 waarbij enkele bomen gekapt worden. Er zullen vervolgens gefaseerd kapwerkzaamheden van bomen en onderbegroeiing plaatsvinden. Daarna is er een aanplant van bomen nabij de brug en in een later stadium aanplant van bomen in verschillende delen van het gebied. De voorzieningen van de huidige sportvelden worden opgeruimd en de gebouwen worden gesloopt. Vervolgens worden nieuwe sportvelden aangelegd, voorbelasting aangebracht, en wordt een waterpartij met rietlandjes aan de noordzijde van het projectgebied aangelegd. Aan de westzijde wordt een watergang gegraven en enkele verbredingen aan de oostoever aangebracht. Uiteindelijk worden de geplande woningen en appartementen gebouwd en parkeervoorzieningen, infrastructuur etc. aangelegd.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de rugstreeppad (*Bufo calamita*) voor de periode van de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2023.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 20 maart 2020, 4 april 2020, 16 april 2020 en 29 mei 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis, heikikker en rugstreeppad zijn beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Gewone dwergvleermuis

In het schoolgebouw is een paarverblijfplaats (van enkele individuen) van de gewone dwergvleermuis vastgesteld en in het kantinegebouw van de hockey- en korfbalclub twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Met de sloop van het schoolgebouw en de sloop van de kantine gaan respectievelijk een paarverblijfplaats en twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. De gefaseerde kap en herplant van bomen langs een essentiële vliegroute van vleermuizen, kan leiden tot een tijdelijk minder goed functioneren van deze vliegroute. Dit leidt tot overtreding van het verbod op het beschadigen of vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De sloop zelf kan leiden tot het opzettelijk verstoren van vleermuizen. Vanwege de verborgen levenswijze van de gewone dwergvleermuis is het nooit helemaal te voorkomen dat er eveneens vleermuizen gedood kunnen worden tijdens de sloop. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk.

Als alternatief voor de aan te tasten paarplaats zullen vier tijdelijke vleermuiskasten worden aangebracht aan bomen rondom de waterpartij, ten westen van het te slopen schoolgebouw. Deze kasten worden op 50 tot 100 meter afstand van de huidige paarverblijfplaats aangebracht. Het ophangen van vleermuiskasten aan bomen, bestemd voor gebouwbewonende vleermuizen is niet ideaal. In de directe omgeving van het plangebied zijn wel geschikte gebouwen aanwezig, echter, hierbij gaat het om al bezette territoria waarbij reeds zwermgedrag is aangetoond tijdens het onderzoek naar verblijfplaatsen binnen het plangebied. Om die reden is het ophangen van kasten aan deze gebouwen ongeschikt, en zijn vleermuiskasten aan bomen in dit geval acceptabel. Als tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de twee zomerverblijven zullen acht vleermuiskasten worden aangebracht aan het projectbureau van het nieuwbouwproject aan de Kristallaan, op circa 70 meter ten zuiden van het kantinegebouw, waar de twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn gesitueerd. De vleermuiskasten worden verspreid over de vier gevels aangebracht, op minimaal 3 meter hoogte, met vrije uitvliegruimte, en afgewend van straatverlichting. Het projectgebouw blijft tot minimaal 2026 staan. Het sportgebouw wordt in 2021-2022 gebouwd en naar verwachting wordt het schoolgebouw in 2023 gebouwd. In deze gebouwen worden de permanente (vervangende) verblijfplaatsen gerealiseerd. Ten aanzien van gewinning van de tijdelijke vleermuiskasten en nieuwe voorzieningen in de nieuwbouw is daarmee voorzien in een overlap van 3 tot 4 jaar.

Voor de paarverblijfplaatsen dient een gewenningsperiode in acht genomen te worden van 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen, en voor de zomerverblijven een periode van drie maanden in de maanden april tot en met oktober. In de laatste maand van de gewenningsperiode mag de huidige verblijfplaats langzaam ongeschikt gemaakt worden in de periode (tussen half april en half mei of tussen september en half oktober). Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van de ecoloog.

In het nieuwe sportgebouw en schoolgebouw dienen ten minste twaalf permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis te worden gerealiseerd. Doordat eerst een nieuw sportgebouw en school wordt gebouwd, alvorens het huidige schoolgebouw en de huidige kantine van de hockey- en korfbalvereniging wordt gesloopt, en er daarnaast tijdelijke kasten zijn opgehangen, wordt te allen tijde voorzien in vaste verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De maatregelen zijn voldoende.

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor. Het aantal dieren in een gebied is sterk afhankelijk van het voedselaanbod. Omdat de gewone dwergvleermuis een trage voortplantingssnelheid heeft, verloopt uitbreiding of herstel van een populatie niet snel. Voor een af- dan wel toename in aantallen zijn geen goede aanwijzingen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende naisolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen (Bron: Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BJJ12). Het uitvoeren van de werkzaamheden betreft een ingreep met een negatief effect op twee zomerverblijfplaatsen en een paarverblijfplaats voor enkele individuen van gewone dwergvleermuis. Door

het naleven van de maatregelen, de gefaseerde herplant van de vliegroute en de vergroting van het waterrijke gebied aan de noordzijde van het projectgebied wordt voorzien in nieuwe geschikte verblijfplaatsen, behoud van geschikt foerageergebied en behoud van geschikte omstandigheden voor vliegroutes. Hierdoor wordt zo veel mogelijk voorzien in voorzieningen en omstandigheden overeenkomstig met de huidige situatie. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Heikikker

Er zijn tijdens het onderzoek in 2020 geen heikikkers in het plangebied aangetroffen. Bij het gerichte onderzoek naar de heikikker in het voorjaar van 2020 is een voorplantingshabitat vastgesteld net buiten het projectgebied Fase 6, nabij het (oude) gebouw van de hockey- en korfbalvereniging. Het gebouw ligt binnen het plangebied. Op het terrein en rond de sportvelden is bouwafval (stenen) en dichte groene vegetatie aanwezig. Gezien de locatie ten opzichte van het voortplantingshabitat, is het aannemelijk dat het plangebied door de heikikker wordt gebruikt als landbiotoop. Het uitvoeren van gefaseerde kapwerkzaamheden, aanbrengen van voorbelasting en vervolgens het herplanten van de houtige vegetaties kan leiden tot het doden van overwinterende exemplaren. Vanwege de vrij beperkte breedte van de houtige vegetaties, wordt verwacht dat op zijn hoogst slechts lage aantallen individuen hier aanwezig zijn om te overwinteren. Het uitvoeren van deze werkzaamheden leidt in dat geval tot het tijdelijk vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen van heikikker, waarbij niet kan worden uitgesloten dat individuen van de heikikker worden gedood.

Wanneer de weersomstandigheden eind februari en/of maart gunstig zijn, kan voortplantingsactiviteit van heikikker plaatsvinden. Indien deze activiteit samenvalt met bouwactiviteiten voor de brug en de graafwerkzaamheden, kunnen negatieve effecten op de voortplanting aan de orde zijn. Dit kan mogelijk leiden tot het tijdelijk vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen van heikikker en verstoring van voortplanting waarbij niet kan worden uitgesloten dat individuen van heikikker worden gedood. Deze activiteiten kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de wet.

Voor het ongeschikt maken van het voortplantingsbiotoop dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, de begeleidende ecooloog een controle uit te voeren op aanwezige individuen van heikikker. Bij aanwezigheid van individuen en larven, worden deze weggevangen en verplaatst naar geschikt habitat, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Voor het wegvangen van exemplaren dient, afhankelijk van de lengte van de watergang, deze eerst opgedeeld te worden in compartimenten. Het waterniveau dient vervolgens zodanig gedaald te zijn dat de aanwezige exemplaren weggevangen of opgeraapt kunnen worden. Het afvangen dient met behulp van schepnetten uitgevoerd te worden, in minimaal 3 rondes. De afgevangen heikikkers en geraapte eiklompjes dienen zo snel mogelijk in de vooraf nieuw gerealiseerde watergangen, met inmiddels geschikt leefgebied voor de heikikker, geplaatst te worden. Water- en oevervegetatie wordt verwijderd waarbij in één richting wordt gewerkt. De westelijke oever blijft ongemoeid.

Om het overwinteringsbiotoop ongeschikt te maken worden in de zones met houtige vegetatie eerst de bomen gekapt, in het volgende winterseizoen wordt de onderbegroeiing (struiken) verwijderd. De planning van de kap- en herplant van bomen is gericht op behoud van essentiële vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Het is daardoor niet mogelijk om deze werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare winterperiode van de heikikker, die van oktober tot 15 februari loopt.

Bij de werkzaamheden in de houtige vegetatie dient voorafgaand aan de kapwerkzaamheden van de bomen door de begeleidende ecooloog een controle uitgevoerd te worden op aanwezigheid van overwinterende individuen. Wanneer individuen worden aangetroffen, worden deze met handschoenen opgepakt, slechts kort vastgehouden en geplaatst in een emmer met bladafval, om vervolgens uit te zetten in overeenkomstig geschikt winterbiotoop waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Kapwerkzaamheden van bomen dienen uitsluitend uitgevoerd te worden met motorzagen en ander klein materieel, zodanig dat de onderbegroeiing en de ondergrond zoveel mogelijk intact blijft. In de zomer voorafgaand aan het verwijderen van de onderbegroeiing wordt beschutting voor overwintering weggenomen.

De herinrichting van het projectgebied tot woonwijk en sportterrein leidt niet tot permanent verdwijnen van geschikt leefgebied. In de huidige situatie is suboptimaal leefgebied aanwezig, in de watergang en houtige vegetatie aan de westzijde. Door het verbreden van de oeverzone in de westelijk gelegen watergang en het vergroten van het waterrijke gebied (met eilandjes) aan de noordzijde van het projectgebied, ten behoeve van de noodzakelijke watercompensatie en in het kader van de Leefgebiedenbenadering (zie bijlage 2), wordt voorzien in leefgebied van de heikikker. Hiermee waarborgt de gemeente Vijfheerenlanden aanwezigheid van leefgebied voor onder andere de heikikker.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren.

In Nederland komt de heikikker in alle provincies voor, met uitzondering van Flevoland, in het midden in Utrecht en Zuid-Holland op de overgangen van klei naar veen zoals in Vijfheerenlanden.

Het Kennisdocument Heikikker (BIJ12) meldt dat in veenweidegebieden en komgronden lagere dichtheden voorkomen, met een bredere verspreiding en de concentraties van heikikker minder groot zijn (koren van enkele exemplaren). Vanuit de beschikbare verspreidingsgegevens wordt dit beeld ook getoond in en rondom het projectgebied van fase 6. Tijdens inventarisatie- en monitoringsrondes in de afgelopen jaren werden telkens slechts enkele exemplaren waargenomen ten westen van het projectgebied en eenmalig een exemplaar binnen het plangebied. Hieruit kan worden geconcludeerd dat in en rondom het projectgebied een lokale, geïsoleerde populatie voorkomt. Door de reeds gerealiseerde compensatiegebieden, en het nemen van diverse voorzorgs- en mitigerende maatregelen wordt behoud van de lokale populatie voorzien.

In het Kennisdocument Heikikker wordt gemeld dat de landelijke trend stabiel is. Gezien het voorgaande wordt verwacht dat de gehele nieuwbouwonwikkeling van Broekgraaf niet leidt tot negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van heikikker. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de heikikker niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Rugstreeppad

Tijdens onderzoek naar de rugstreeppad in het voorjaar van 2020 is een water- en voortplantingsbiotoop net buiten projectgebied Fase 6 vastgesteld, waarbij naar schatting tien tot vijftien individuen gehoord zijn, in een ondiepe plas nabij het oude gebouw van de hockey- en korfbalvereniging. Het gebouw zelf valt binnen het plangebied en is door de aanwezigheid van bouwafval (stenen) en vergraafbaar zand geschikt als landhabitat voor de rugstreeppad. Ook is vergraafbaar zand aangebracht in het plangebied op een voormalige watergang, waardoor ook daar geschikt landbiotoop aanwezig is. Door de ligging van het water- en voortplantingsbiotoop ten opzichte van het potentiële landbiotoop en de voorgenomen werkzaamheden, wordt dit landbiotoop aangetast; hiervoor is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

In een natte periode zijn verder geen ondiepe plassen en wateren zijn aangetroffen. Het is niet aannemelijk dat aanvullende voortplantingswateren en functies aanwezig zijn.

Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de rugstreeppad worden gedood, rust- en verblijfplaatsen van de rugstreeppad worden beschadigd en vernield en kunnen exemplaren van de rugstreeppad worden verstoord.

Ten aanzien van voortplantingsbiotoop dienen gedurende de gehele doorlooptermijn van het werk, de volgende voorzorgsmaatregelen, genomen te worden. Insporing en het graven van ondieptes waar regenwater kan blijven staan, dient voorkomen te worden. Het stallen van bouw materiaal vindt alleen plaats in daartoe aangewezen depots, bouwmaterialen mogen niet in het werkt terrein aanwezig zijn.

Het vergraven van zanddepots is in principe niet toegestaan in de periode oktober tot en met april. Indien het toch nodig is om zanddepots te vergraven in de periode oktober tot en met april, dient vooraf, vanaf augustus een amfibieënscherm rondom het zanddepot te worden geplaatst en intact gehouden, zodanig dat exemplaren van de rugstreeppad niet naar het zanddepot kunnen trekken.

Voorafgaand aan de kapwerkzaamheden van de bomen wordt door de begeleidende ecoloog een controle uitgevoerd op aanwezigheid van overwinterende individuen. Wanneer individuen worden aangetroffen, worden deze met handschoenen opgepakt, en uitgezet in overeenkomstig geschikt winterbiotoop waar geen werkzaamheden plaatsvinden. In de zomer voorafgaand aan het verwijderen van de onderbegroeiing wordt beschutting voor overwintering weggenomen.

Als extra compensatie worden, naast het tijdelijke compensatiegebied in Fase 3 en de Leefgebieden-natuurcompensatie (bijlage 2), binnen het plangebied Broekgraaf drie permanente poelen aangelegd voor de rugstreeppad (zie bijlage 4).

Jaarlijks wordt met de directievoerder, op basis van een concrete planning, doorgenomen in welke delen van het gebied werkzaamheden worden gestart of voortgezet, waarbij wordt afgestemd op welke wijze ecologische begeleiding wordt ingezet.

Elke keer wanneer werkzaamheden in een nieuw deel van het projectgebied gestart worden in de periode mei tot en met september, dient voorafgaand een controle uitgevoerd te worden naar het voorkomen van rugstreeppad. Individuele, eieren, larven en juvenielen die binnen het werkt terrein worden aangetroffen worden direct weggevangen en uitgezet in het compensatiegebied.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren.

De rugstreeppad staat bekend als superpionier en duikt regelmatig op bij bouwterreinen en pas opgespoten gronden in stedelijk gebied. Naarmate een gebied meer dichtgroeit met bomen en struiken, verdwijnt de rugstreeppad, om plaats te maken voor de gewone pad. Het Kennisdocument Rugstreeppad (BIJ12) meldt dat de rugstreeppad plaatselijk zeer algemeen voorkomt vooral in natuurlijke wateren in duinen, en algemeen in het rivierengebied met de uiterwaarden. In het Kennisdocument Rugstreeppad wordt gemeld dat de landelijke trend een matige afname laat zien. Dit komt mede door afname van dynamiek en afname van pionierssituaties. Door de langdurige nieuwbouwontwikkeling van het gehele Broekgraaf-project is sinds 2012 reeds leefgebied voor rugstreeppad aanwezig in dit gebied. Met de ontwikkeling van fase 6 blijft de komende jaren biotoop aanwezig voor rugstreeppad. Ook de aanleg van nieuwe waterpartijen met natuurvriendelijke oevers en eilandjes (aan de noordzijde van het projectgebied) zorgt voor aanwezigheid van geschikt biotoop, totdat deze oeverzones te ver begroeid raken. De rugstreeppad is vervolgens in staat nieuwe leefgebieden te vinden, welke geschikt zijn als voortplantings- en landbiotoop. Tijdens eerdere inventarisaties en monitoringsrondes zijn rugstreeppadden ook aangetroffen rondom erven van nabij gelegen agrarische bedrijven langs de Koenderseweg en de Parallelweg én het volkstuintencomplex ten zuiden van de Tiendweg (zuidelijk van fase 5). In de directe omgeving van het projectgebied van fase 6 is en blijft dan ook geschikt leefgebied aanwezig. De te nemen voorzorgs- en mitigerende zorgen ervoor dat onnodig leed (doden, verstoren van voortplanting) wordt voorkomen, de aanleg van nieuwe geschikte waterpartijen en het reeds gerealiseerde compensatiegebied in het kader van de Leefgebiedenbenadering moeten ervoor zorgen dat de nieuwbouwontwikkeling niet leidt tot negatieve effecten op de staat van instandhouding van rugstreeppad. Effecten op regionale en nationale populaties worden niet verwacht.

Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, heikikker en rugstreeppad niet in het gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Vanuit de Natuurtoets Wet natuurbescherming Broekgraaf fase 6, is de volgende belangenafweging aangegeven. Leerdam kent als kleine stad met een (sub)regionale functie in de Alblasserwaard/ Vijfheerenlanden een grote ruimtelijke dynamiek. In verband met herstructurering wordt in de herstructureringswijken een sloop voorzien van 321 woningen, waar een nieuwbouwproductie van 187 woningen tegenover staat. Een deel daarvan is ondertussen gerealiseerd. Ter compensatie moeten elders ongeveer 134 woningen gerealiseerd worden. Verwacht wordt dat de bevolking in 2020 gegroeid zal zijn met ongeveer 1.400 personen. Deze ontwikkeling komt overeen met een autonome woningbehoefte van ongeveer 600 woningen in 2020. In de gemeentelijke Structuurvisie Plus en later het wijkontwikkelingsplan Leerdam West is gekozen om het gebied tussen het spoor en de Tiendweg, het huidige 'Broekgraaf', te ontwikkelen, op de eerste plaats vanwege de noodzakelijke herstructurering van de woningvoorraad in Leerdam. In de tweede plaats is in de Structuurvisie Plus het beleid geformuleerd om ter hoogte van Leerdam West een kwalitatief goede overgang en verbinding te creëren van rood naar groen, van stad naar platteland, om de recreatieve mogelijkheden voor de bewoners van Leerdam West en de toegankelijkheid van het platteland te vergroten. De realisering van Broekgraaf voorziet hierin. Op de derde plaats draagt de ontwikkeling van het gebied bij aan de herstructurering van belangrijke delen van Leerdam West, waarbij voorzien is in een verdunning van de bestaande woningvoorraad. Daarmee is vanuit zowel maatschappelijk als sociaaleconomisch oogpunt de ontwikkeling Broekgraaf gewenst voor de herstructurering van Leerdam West.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten voldoende onderbouwd is om zwaarder te mogen wegen dan het beschermingsbelang dat volgt uit de verbodsbepalingen die dienen ter bescherming van de gewone dwergvleermuis, heikikker en rugstreeppad.

Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

De uitbreiding van Leerdam is destijds in het westen van Leerdam voorzien, omdat uitbreiding naar het oosten, in verband met de ligging en de kwaliteiten van het Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk-Zuid, geen optie was. Dit gold destijds ook voor de uitbreiding naar het noorden; een open agrarisch gebied tussen Schoonrewoerd en Leerdam. In het streekplan van 2003 werden de ontwikkelingslocaties ten westen van Leerdam aangewezen als te ontwikkelen gebieden. Ten aanzien van de gekozen percelen voor compensatie van

leefgebied (Leefgebiedenbenadering, bijlage 2) is gekozen voor percelen op een zo kort mogelijke afstand tot het huidige leefgebied.

Ten aanzien van de uit te voeren mitigatie voor vleermuizen geldt dat dit wordt uitgevoerd binnen de gewenste straal (binnen 200 meter) van de huidige functies. De houtige vegetatie die als essentieel foerageergebied en essentiële vliegroute functioneert wordt op dezelfde locatie gesitueerd (door kap en directe herplant). De waterpartij ten westen van het huidige schoolgebouw blijft behouden. De tijdelijke en permanente voorzieningen voor verblijfplaatsen worden op respectievelijk 50-100 en op 180m afstand van de huidige gebouwen met zomer- en paarverblijfplaatsen aangebracht. Ten behoeve van de heikikker wordt met de herplant van houtige vegetatie voorzien in landbiotoop, het waterrijke gebied aan de noordzijde van het projectgebied en de watergang aan de westzijde van het projectgebied blijft beschikbaar als voortplantingsbiotoop voor de heikikker. Gezien bovenstaande punten is een alternatieve locatie niet aan de orde, zowel voor nieuwbouw, sportvoorzieningen als maatregelen voor beschermde soorten.

Alternatieve inrichting

In de Structuurvisie Plus is het beleid geformuleerd om ter hoogte van Leerdam West een kwalitatief goede overgang en verbinding te creëren van rood naar groen, van stad naar platteland, om de recreatieve mogelijkheden voor de bewoners van Leerdam West en de toegankelijkheid van het platteland te vergroten. Het betreft hier het project 'Ontwikkeling Toegangspoort Leerdam' opgenomen in de provinciale groenblauwe gebiedsdeal. De realisering van Broekgraaf voorziet daarin met de aanleg van fiets- en wandelpaden, die doorlopen naar de Koenderseweg. Projectgebied fase 6 blijft voorzien in verschillende voorzieningen voor verblijfplaatsen, groenstructuren en waterbiotoop, ter behoud van functies voor vleermuizen, roekenkolonie en individuen van heikikker. 'Plan heikikker' is een aanvulling op het project 'Ontwikkeling Toegangspoort Leerdam'. Het plan richt zich op ecologische en landschappelijke versterking van het buitengebied in combinatie met de recreatieve ontwikkeling ervan. Het sluit aan op bestaande ecologische en recreatieve structuren en benut met name de ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw en natuurcompensatie) van Broekgraaf, om ecologie en recreatie te versterken.

Alternatieve uitvoeringsperiode

Met de toegepaste fasering van de beplanting wordt zodanig gewerkt dat de essentiële functies van vleermuizen kunnen blijven functioneren gedurende de gehele ontwikkelingsperiode van fase 6. De planning van de kap en herplant van bomen is gericht op behoud van essentiële vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Het is daardoor niet mogelijk om deze werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare winterperiode van de heikikker, die in dit projectgebied naar verwachting in zeer lage aantallen kan voorkomen. De essentiële functies voor de vleermuizen wordt geprioriteerd boven het suboptimale biotoop van heikikker in dit projectgebied. Met behulp van ecologische begeleiding wordt erop toegezien dat de rugstreeppad afwezig blijft of dat het doden van individuen en verstoren van voortplanting voorkomen wordt. Gezien het bovenstaande wordt met de beoogde werkwijze en de daaraan gekoppelde gefaseerde planning en werkvolgorde voorzien in een zo gunstig mogelijke uitvoeringsperiode, met zo min mogelijk verstoring en negatieve effecten voor aanwezige beschermde soorten.

Alternatieve werkwijze

Door middel van voorzorgsmaatregelen en het toepassen van de voorgeschreven mitigerende maatregelen worden negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen en zo veel mogelijk beperkt. Vanwege de omvang en de lange doorlooptermijn van het nieuwbouwproject is het toepassen van een alternatieve werkwijze, anders dan met de te nemen voorzorgs- en mitigerende maatregelen, niet aan de orde.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- RUD Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van RPS Ingenieursbureau b.v. op 28 november, namens Gemeente Vijfheerenlanden en de aanvullingen hierop van 20 maart 2020, 4 april 2020, 16 april 2020 en 29 mei 2020, gelet op artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:
Naam: Gemeente Vijfheerenlanden
Adres: Postbus 11
Postcode en woonplaats: 4140 AA Leerdam

Ontheffing 820939BF voor de periode van de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2025.

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede lid en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en artikel 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen, het opzettelijk verstoren, het opzettelijk vernielen en rapen van eieren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de heikikker en de rugstreeppad. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft Broekgraaf Leerdam, Deelterrein Fase 6 (voor kaart planlocatie zie bijlage 1 van dit besluit).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het

logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 9 tot en met 11 geregistreerd.

9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6 van de Natuurtoets Wet natuurbescherming Broekgraaf fase 6, met nummer 1903598A00-R19-1076 van 26 november 2019, alsmede de maatregelen uit de aanvulling van 4 april 2020 (zie bijlage 5) dienen te worden opgevolgd.
10. Het tijdelijke compensatiegebied Fase 3, voor heikikker en rugstreeppad, dient intact te blijven als compensatiegebied, totdat voldoende permanent compensatiegebied is ingericht voor heikikker en rugstreeppad.
11. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
12. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Na afloop van de werkzaamheden

13. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Behoort bij briefnummer: 820939BF

Luchtfoto (2019) van een groot deel van deelgebied fase 6, Broekgraaf Leerdam

Natuurcompensatie heikikker en rugstreeppad

De natuurcompensatie voor Broekgraaf richt zich op compensatie van het leefgebied van heikikker en rugstreeppad dat verloren gaat. Er wordt nieuw leefgebied ingericht op korte afstand van het huidige leefgebied. Hier worden verschillende biotopen aangelegd.

De natuurcompensatie voor Broekgraaf vindt plaats in een zevental deelgebieden. Deze deelgebieden worden opgenomen in Plan Heikikker voor zowel natuur als recreatie. De voorgestelde ontwikkelingen worden op de navolgende pagina's besproken en getoond.

Tauw

Natuurcompensatie Broekgraaf

COLOGNE VERBODEN LEZ GEMEZIN

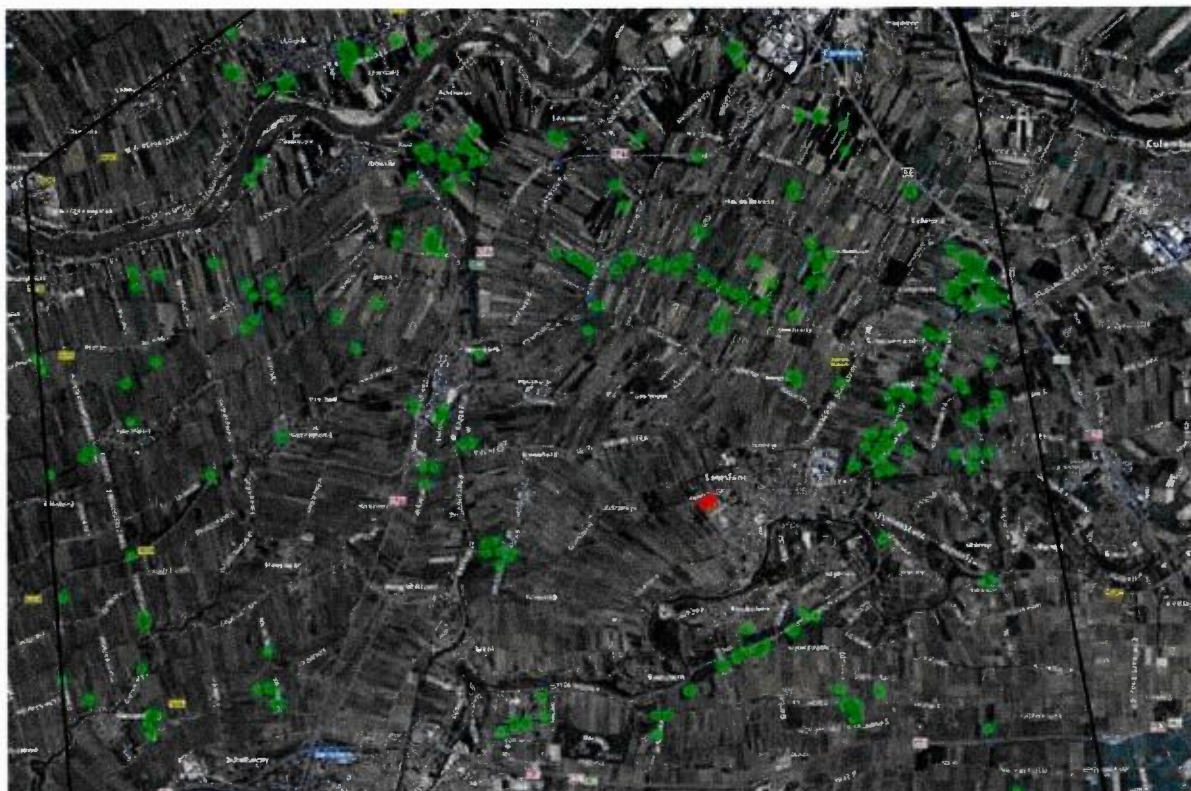
IMQSS

Ontwerp woonwijk
Broekgraaf en Ecologische
verbindingszone
deelgebieden 3 t/m 6

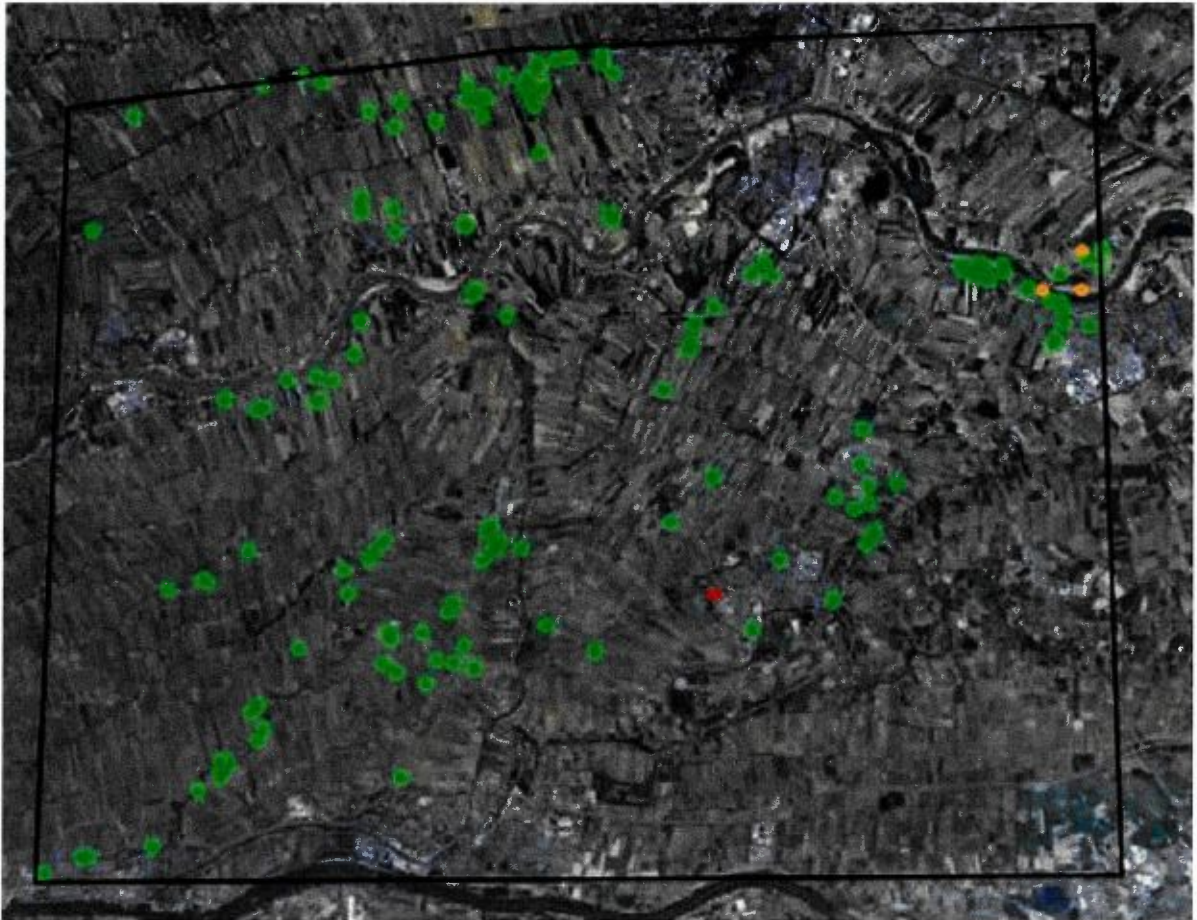

Tauw

Bijlage 3: waarnemingen heikikker en rugstreepd in de omgeving

Verspreiding heikikker in de omgeving tussen 2014 en 2019. De rode stip geeft het plangebied weer.

Verspreiding rugstreeppad in de omgeving tussen 2014 en 2019. De rode stip geeft het plangebied weer.

6 MAATREGELEN

Negatieve effecten op beschermde dieren dienen zo veel mogelijk te worden voorkomen. Daarom zijn in dit hoofdstuk algemene voorzorgsmaatregelen opgenomen ter voorkoming van verstoring of schade aan beschermde natuurwaarden. Wanneer de voorzorgsmaatregelen niet afdoende zijn, kunnen mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden. Hiermee wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats gegarandeerd. De maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol, afgestemd op de daadwerkelijke, gedetailleerde planning en werkzaamheden. Van de in te zetten ecologische begeleiding wordt een logboek bijgehouden, waarin bevindingen en afspraken worden bijgehouden.

De mitigerende (en compenserende) maatregelen mogen alleen worden uitgevoerd op basis van een verleende ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming.

6.1 Voorzorgsmaatregelen

Zorgplicht

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Algemene broedvogels

Het verstoren van broedende vogels en het wegnemen of vernielen van eieren is niet toegestaan onder de Wet natuurbescherming. Een vaste broedperiode of -seizoen bestaat niet, de kans op aanwezigheid van broedende vogels is het grootst in de periode maart- augustus. De periode en duur van het broeden is afhankelijk van de vogelsoort en de weersomstandigheden, waardoor het niet uitgesloten is dat in de herfst of winter vogels een nest hebben.

Om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen, dienen de volgende voorzorgsmaatregelen te worden nageleefd:

- Voorafgaand aan de start én gedurende de doorlooptermijn van de werkzaamheden moet het terrein gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedende vogels.
- Indien broedende vogels aanwezig zijn, wordt in overleg met een ter zake kundige ecoloog bepaald welke afstand tot de broedlocatie aangehouden moet worden.
- Wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn, kan het projectgebied ongeschikt worden gemaakt door aanwezige vegetatie te maaien met een maai balk (tot 10cm vegetatiehoogte), waarna het vrijkomend maaisel wordt afgevoerd tot buiten het projectgebied. Maaiwerkzaamheden worden in één richting uitgevoerd.
- Het laag houden van de aanwezige vegetatie geldt voor de gehele doorlooptermijn van de werkzaamheden.
- Wanneer verstoring van broedende vogels en wegnemen of vernielen van eieren niet voorkomen kan worden, dient het werk uitgesteld te worden tot de jonge vogels zijn uitgevlogen en het nest niet meer gebruikt wordt.

Algemene grondgebonden zoogdieren, algemene amfibieën en ringslang

Het voorkomen van negatieve effecten op algemene grondgebonden zoogdieren, algemene amfibieën en de ringslang vindt plaats door naleven van de volgende voorzorgsmaatregelen:

- Het projectgebied wordt ongeschikt gemaakt door aanwezige vegetatie te maaien met een maai balk (tot 10cm vegetatiehoogte), waarna het vrijkomend maaisel wordt afgevoerd tot buiten het projectgebied.
- Maaiwerkzaamheden worden in één richting uitgevoerd.

rps.nl

Ref.: 1903568A50-R 19-1076 | 20 november 2019

Pagina 27 van 41

- Wanneer toch een ringslang wordt signaleerd, worden werkzaamheden ter plaatse gestaakt en wordt de ringslang in de gelegenheid gesteld om het werkterrein zelf te ontvluchten. De ringslang mag in geen geval worden opgepakt of opgejaagd.
- Vegetatie (waaronder takkenrillen en stronken) en of (bouw)materiaal (zoals platen, hopen stenen) wat kan dienen als beschutting voor zoogdieren, amfibieën en ringslang moet verwijderd worden. Het stallen van bouw materiaal vindt alleen plaats in daartoe aangewezen depots.

Gebruik bouwverlichting

Om de aanwezige foeragerende en passerende vleermuizen niet te verstoren en indirect schade toe te brengen aan kraamkolonies, wordt in de periode april tot en met november bij werkzaamheden geen gebruik gemaakt van breed uitstralende bouwverlichting in de periode tussen zonsondergang en -opkomst.

Inzet ecologische begeleiding

Een terzake kundige op het gebied van grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen en vogels wordt nauw betrokken bij de planning van de werkzaamheden.

Indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen en vogels en voortplantingsactiviteit hiervan worden aangetroffen, wordt de terzake kundige geraadpleegd over de wijze van voortzetting van werkzaamheden.

6.2 Mitigerende maatregelen

6.2.1 Vleermuizen

Op basis van standaardvoorschriften uit het kennisdocument van gewone dwergvleermuis (BIJ12) worden specifieke projectgerichte maatregelen opgesteld.

Met deze maatregelen wordt voorzien in tijdelijke en permanente locaties die functioneren als voortplantingsplaats of rustplaats voor gewone dwergvleermuis.

De te treffen voorzieningen voor een voortplantingsplaats of rustplaats (zowel tijdelijk als permanent) die hieronder worden voorgeschreven zijn gericht op vervanging van twee zomerverblijfplaatsen en een paarverblijfplaats. Daarnaast kunnen deze voorzieningen ook functioneren als winterverblijfplaats. Mitigatie voor een massawinterverblijfplaats is niet aan de orde, aangezien deze in de huidige situatie niet aanwezig is.

6.2.1.1 Voorkeursperiode

De voorgenomen werkzaamheden dienen in de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd te worden en mogen pas gestart worden als de verblijfplaats verlaten is.

Omdat de verblijfplaats jaarrond in gebruik kan zijn door vleermuizen, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden in de periode dat een verblijfplaats niet in gebruik is als winter- of kraamverblijfplaats (half april tot half mei of september tot half oktober). In deze periode zijn de vleermuizen het meest mobiel en flexibel wat betreft hun verblijfplaats.

6.2.1.2 Tijdelijke verblijfplaatsen aanbieden

Uitgangspunten

Voor elke aan te tasten of te verwijderen verblijfplaats moeten meerdere alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn die voor minimaal eenzelfde aantal gewone dwergvleermuizen dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats. Door meerdere verblijfplaatsen te plaatsen, wordt de kans groter dat

rps.nl

Ref.: 1803538A00-R19-1076 | 28 november 2019

Pagina 28 van 41

een van de verblijfplaatsen geschikt blijkt voor de vleermuissoort. De uitgangspunten voor de tijdelijke verblijfplaatsen zijn:

- Het aantal verblijfplaatsen is afhankelijk van de hoeveelheid potentiële verblijfplaatsen in de omgeving en wordt bepaald door een vleermuisdeskundige.
- Voor de tijdelijk vervangende zomer- en paarverblijfplaatsen geldt een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden voorafgaand aan de start van het paarseizoen (half augustus). Dit betekent dat vervangende paarverblijfplaatsen uiterlijk half februari aanwezig moeten zijn.
- De tijdelijke verblijfplaatsen blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen functioneren.
- De tijdelijke verblijfplaatsen dienen van model A te zijn bij tijdelijke vervanging van zomer- en paarverblijfplaatsen. Model A betreft een kleine kast (50 cm hoog, 20-30 cm breed, 1 – 2 compartimenten) zoals bijvoorbeeld Schwegler 1FF, Vivara Oekraïne, Boshamer. Deze kasten zijn gemaakt van houtbeton. De keuze van het materiaal is gericht op bestendigheid tegen weersinvloeden.
- Voor de gewone dwergvleermuis is het van belang dat:
 - deze verblijfplaatsen binnen 100 m (optimaal) à 200 m (suboptimaal) van de oorspronkelijke verblijfplaats, binnen geschikt leefgebied en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden geplaatst worden.
 - verschillen in microklimaat; dit kan gecreëerd worden door de verblijfplaatsen in verschillende windrichtingen te hangen.
 - een vrije aanvliegeroute hebben.
 - bij voorkeur op minimaal 3 m hoogte bevestigd worden.
 - bij voorkeur aan een gebouw bevestigd worden, bij uitzondering aan bomen (paarverblijfplaatsen);
 - buiten het bereik van kunstmatige belichtingsbronnen hangen.
 - vrij van verstoring en buiten het bereik van predatoren.

Realisatie tijdelijke maatregelen

Op basis van bovenstaande uitgangspunten dienen de volgende tijdelijke maatregelen te worden gerealiseerd:

- Voor dit project geldt dat twaalf (12) nieuwe tijdelijke verblijfplaatsen geplaatst moeten worden.
- Vier vleermuis kasten worden aangebracht aan bomen rondom de waterpartij, ten westen van het te slopen schoolgebouw. Hiermee worden de kasten op 50-100m afstand van de huidige paarverblijfplaatsen aangebracht. Binnen 100-200m van de huidige verblijfplaats zijn geen andere mogelijkheden beschikbaar om tijdelijke vleermuis kasten aan te brengen.
- Acht vleermuis kasten worden aangebracht aan het projectbureau van het nieuwbouwproject. Dit projectbureau betreft een tijdelijk gebouw aan de Kristallaan op ca 70m ten zuiden van het kantinegebouw van de hockey- en korfbalvereniging, waar de twee zomer verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn gesitueerd. De vleermuis kasten worden verspreid over de vier gevels aangebracht, op minimaal 3,00m hoogte en afgewend van straatverlichting.

6.2.1.3 Permanente verblijfplaatsen aanbieden

Uitgangspunten

De te faciliteren permanente verblijfplaatsen dienen, conform het kennisdocument, aan de volgende punten te voldoen. Deze dienen:

- Binnen het kerngebied van de aanwezige vleermuispopulatie, binnen geschikt leefgebied en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden geplaatst te worden. De vervangende verblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 m van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst.

rps.nl

Ref. 1903598A00-R10-1076 | 28 november 2019

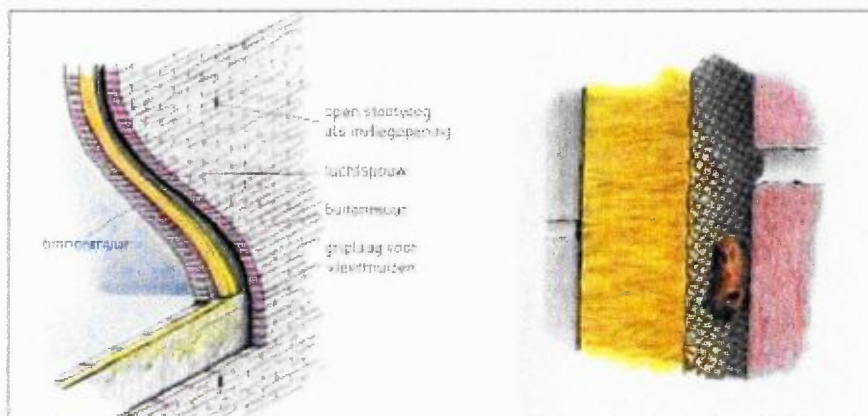
Pagina 29 van 41

- Een locatie te hebben die gelijk is aan of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte (bij voorkeur minimaal 3 m hoogte), aanvliegroute en vrije vliegruimte, vrij van verstoring van onder andere kunstlicht en buiten bereik van predatoren.
- Te verschillen in microklimaat. Dit kan gecreëerd worden door de verblijfplaatsen aan de verschillende zijden van het gebouw te faciliteren.
- Zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen te hebben als de oorspronkelijke verblijfplaats, door gebruik te maken van een vergelijkbare materiaalsoort en volume en niet een vergelijkbare bufferwaarde wat betreft opwarmen en afkoelen.

Realisatie permanente verblijfplaatsen

Op basis van bovenstaande uitgangspunten dienen de volgende permanente maatregelen te worden gerealiseerd:

- Voorzieningen voor permanente verblijfplaatsen kunnen worden opgenomen in het nieuw te bouwen sportgebouw en/of in het nieuwe schoolgebouw (Kindcentrum). Het sportgebouw wordt naar verwachting gebouwd vóórafgaand aan de sloop van het schoolgebouw en de kantine van de hockey- en korfbalvereniging. Het sportgebouw staat op ca. 180m afstand van het huidige schoolgebouw en de kantine van de hockey- en korfbalvereniging. Het nieuwe schoolgebouw wordt gesitueerd op ca. 150m afstand van het huidige schoolgebouw en op ca. 150m afstand van de huidige kantine van de hockey- en korfbalvereniging.
- Het ontwerp van het nieuwe sportgebouw en het schoolgebouw moet nog worden opgesteld. De volgende punten worden opgenomen in de eisen voor het ontwerp:
 - Het gebouw wordt minimaal 3,00m hoog.
 - Het gebouw is voorzien van spouwmuuren met luchtspouw, met open stootvoegen van minimaal 15mm. (zie figuur 6.1), óf de inbouw van grote vleermuiskasten met meerdere gelaagde compartimenten (zie figuur 6.2) óf aanbrengen gevelbetimmering. Gevelbetimmering kan worden aangebracht bijvoorbeeld in de vorm van boeiborden. Door gevelbetimmering op latten van 1,7-3 cm dik op de gevel te monteren wordt een geschikte ruimte voor vleermuizen gecreëerd. Deze ruimte kan voor vleermuizen toegankelijk worden gemaakt door de horizontale latten aan de onderkant van de gevelbetimmering weg te laten of door speciale invliegopeningen te maken (zie figuur 6.3).
 - Bovengenoemde voorzieningen dienen aan alle zijden van het gebouw aangebracht te worden.

figuur 6.1: spouw met ruimte voor vleermuis.

vleermuis hangt aan griplag op isolatiemateriaal.

rps.nl

Ref.: 1903598A00-R18-1076 | 20 november 2019

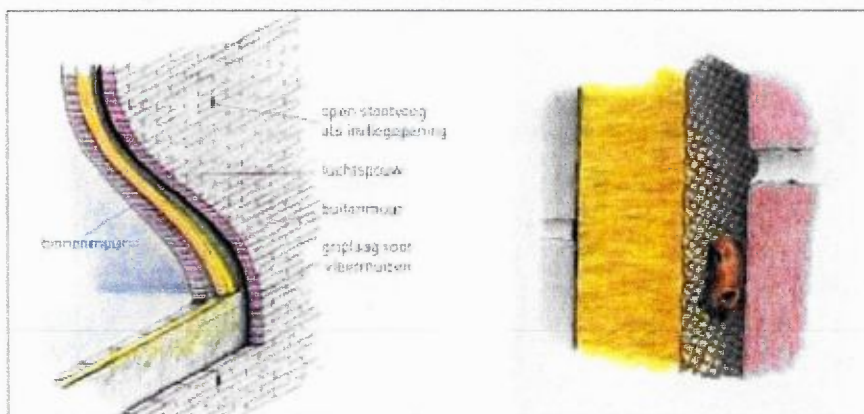
Pagina 30 van 41

- Een locatie te hebben die gelijk is aan of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte (bij voorkeur minimaal 3 m hoogte), aanvliegroute en vrije vliegruimte, vrij van verstoring van onder andere kunstlicht en buiten bereik van predatoren.
- Te verschillen in microklimaat. Dit kan gecreëerd worden door de verblijfplaatsen aan de verschillende zijden van het gebouw te faciliteren.
- Zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen te hebben als de oorspronkelijke verblijfplaats, door gebruik te maken van een vergelijkbare materiaalsoort en volume en met een vergelijkbare bufferwaarde wat betreft opwarmen en afkoelen.

Realisatie permanente verblijfplaatsen

Op basis van bovenstaande uitgangspunten dienen de volgende permanente maatregelen te worden gerealiseerd:

- Voorzieningen voor permanente verblijfplaatsen kunnen worden opgenomen in het nieuw te bouwen sportgebouw en/of in het nieuwe schoolgebouw (Kindcentrum). Het sportgebouw wordt naar verwachting gebouwd vóórafgaand aan de sloop van het schoolgebouw en de kantine van de hockey- en korfbalvereniging. Het sportgebouw staat op ca. 180m afstand van het huidige schoolgebouw en de kantine van de hockey- en korfbalvereniging. Het nieuwe schoolgebouw wordt gesitueerd op ca. 150m afstand van het huidige schoolgebouw en op ca. 150m afstand van de huidige kantine van de hockey- en korfbalvereniging.
- Het ontwerp van het nieuwe sportgebouw en het schoolgebouw moet nog worden opgesteld. De volgende punten worden opgenomen in de eisen voor het ontwerp:
 - Het gebouw wordt minimaal 3,00m hoog.
 - Het gebouw is voorzien van spouwmuur met luchtspouw, met open stootvoegen van minimaal 15mm. (zie figuur 6.1), of de inbouw van grote vleermuiskasten met meerdere gelaagde compartimenten (zie figuur 6.2) of aanbrengen gevelbetimmering. Gevelbetimmering kan worden aangebracht bijvoorbeeld in de vorm van boeiborden. Door gevelbetimmering op latten van 1,7-3 cm dik op de gevel te monteren wordt een geschikte ruimte voor vleermuizen gecreëerd. Deze ruimte kan voor vleermuizen toegankelijk worden gemaakt door de horizontale latten aan de onderkant van de gevelbetimmering weg te laten of door speciale invliegopeningen te maken (zie figuur 6.3).
 - Bovengenoemde voorzieningen dienen aan alle zijden van het gebouw aangebracht te worden.

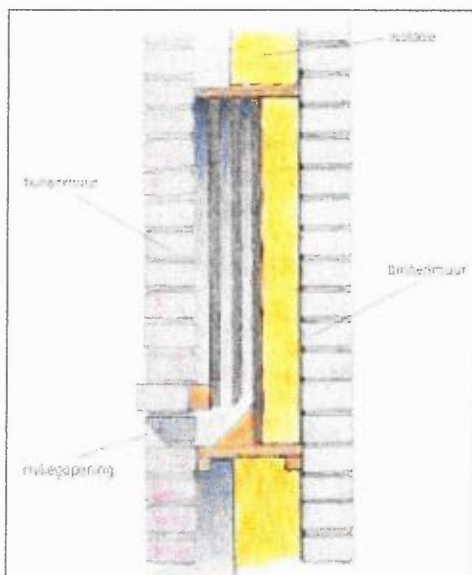
figuur 6.1: spouw met ruimte voor vleermuis.

vleermuis hangt aan griplag op isolatiemateriaal.

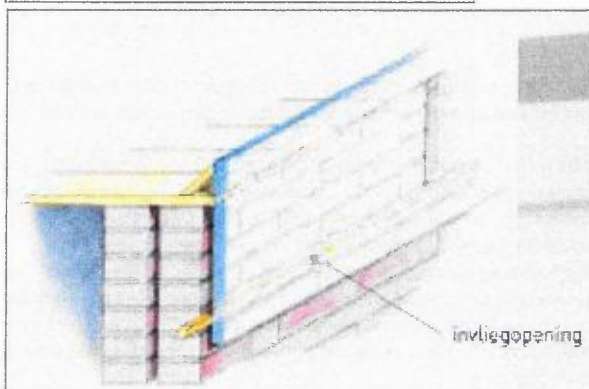
rps.nl

Ref.: 1003568A00-R.10-1070 | 20 november 2010

Pagina 30 van 41

figuur 6.2: ingebouwde grote vleermuiskast met meerdere compartimenten.

figuur 6.3: boelbord met toegang voor vleermuizen

6.2.1.4 Verblijfplaats ongeschikt maken en werkzaamheden uitvoeren

In de laatste maand van de gewenningsperiode mag de oorspronkelijke verblijfplaats langzaam ongeschikt gemaakt worden in de toegestane periode (tussen half april en half mei of tussen september en half oktober) op basis van de volgende punten:

- Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van de ecooloog.
- In de zijanten van de te slopen gebouwen worden minimaal 5 dagen (met een avondtemperatuur van minimaal 10° C) voorafgaand aan de werkzaamheden openingen in de gevel en dakbedekking

rps.nl

Ref: 1003506A00-R19-1078 | 28 november 2019

Pagina 31 van 41

gemaakt, bij voorkeur over de volle breedte of op de hoeken. Hierdoor ontstaat tocht die het microklimaat verstoort en wordt de verblijfplaats ongeschikt gemaakt.

- Nadat de gebouwen ongeschikt gemaakt zijn voor vleermuizen, moet het minimaal drie dagen met avondtemperaturen van meer dan 10° C ongemoeid blijven staan voordat wordt overgegaan tot de daadwerkelijke werkzaamheden. Dit is noodzakelijk om vleermuizen die zich toch nog onverhoopt ergens in het gebouw bevinden de kans te geven het gebouw te verlaten.
- Als tijdens de werkzaamheden vleermuizen aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden direct te worden stopgezet en moet de begeleidende ecooloog worden geraadpleegd. De werkzaamheden mogen pas voortgezet worden wanneer de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. In geen geval mogen deze worden gevangen of verplaatst.

6.2.2 Heikikker

Onderstaande maatregelen zijn opgesteld op basis van expert judgement en raadplegen van het Kennisdocument Heikikker (BIJ12).

Ongeschikt maken voortplantingsbiotoop

Voor werkzaamheden in de westelijke watergang dienen de volgende maatregelen te worden uitgevoerd en nageleefd:

- Voorafgaand aan de volgende punten, wordt door de begeleidende ecooloog een controle uitgevoerd op aanwezige individuen van heikikker. Bij aanwezigheid van individuen en larven, worden deze weggevangen en verplaatst naar geschikt habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Werkzaamheden in het water en oeverzone worden uitgevoerd in de periode 15 juli tot 15 februari.
- Water- en oevervegetatie wordt verwijderd waarbij in één richting wordt gewerkt.
- Werkzaamheden worden alleen aan de oostelijke oever uitgevoerd. De westelijke oever blijft ongemoeid.

Wegvangen heikikker

Het wegvangen en verplaatsen van exemplaren, eiklompjes of larven moet gebeuren onder ecologische begeleiding. Het wegvangen van exemplaren kan door het achtereenvolgens nemen van de volgende maatregelen:

- Afhankelijk van de lengte van de watergang is het nodig om deze eerst op te delen in compartimenten.
- Het waterniveau moet vervolgens zodanig gedaald zijn dat de aanwezige exemplaren weggevangen of opgeraapt kunnen worden. Het afvangen met behulp van schepnetten is het meest effectief. Het afvangen moet bij voorkeur in minimaal 3 rondes plaatsvinden voor voldoende effectiviteit.
- De afgevangen heikikkers en geraapte eiklompjes moeten zo snel mogelijk in de vooraf nieuw gerealiseerde watergangen met inmiddels geschikt leefgebied voor de heikikker geplaatst te worden.
- Vanwege inperken risico op overbrengen van amfibieziekten, waaronder chytridiomycose en ranavirus, moeten schepnetten, opvangemmers en laarzen voor- en achteraf ontsmet worden (zie inventarisatie protocol op website van RAVON: www.ravon.nl).

Ongeschikt maken overwinteringsbiotoop

In de zones met houtige vegetatie worden eerst de bomen gekapt, in het volgende winterseizoen wordt de onderbegroeiing (struiken) verwijderd. De planning van de kap- en herplant van bomen is gericht op behoud van essentiële vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Het is daardoor niet mogelijk om deze werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare winterperiode van de heikikker, die van oktober tot 15 februari loopt. De essentiële functies voor de vleermuizen wordt geprioriteerd boven het suboptimale biotoop van heikikker in dit projectgebied.

rps.nl

Ref: 100350@ABO-R10-1078 | 28 november 2019

Pagina 32 van 41

Voor de werkzaamheden in de houtige vegetatie gelden de volgende maatregelen:

- Voorafgaand aan de kapwerkzaamheden van de bomen (in winter 2019-2020) wordt door de begeleidende ecoloog een controle uitgevoerd op aanwezigheid van overwinterende individuen onder bladafval, takken, aanwezig puin e.d.
- Wanneer individuen worden aangetroffen, worden deze met handschoenen opgepakt, slechts kort vastgehouden en geplaatst in een emmer met bladafval, om vervolgens uit te zetten in overeenkomstig geschikt winterbiotoop waar geen werkzaamheden plaatsvinden.
- Kapwerkzaamheden van bomen worden alleen uitgevoerd met motorzagen en ander klein materieel, zodanig dat de onderbegroeiing en de ondergrond zoveel mogelijk intact blijft.
- In de zomer voorafgaand aan het verwijderen van de onderbegroeiing wordt bladafval, takken, aanwezig puin e.d. weggeruimd. Hiermee wordt beschutting voor overwintering weggenomen.

6.2.3 Rugstreeppad

Onderstaande maatregelen zijn opgesteld op basis van expert judgement en raadplegen van het Kennisdocument Rugstreeppad (BIJ12).

Ongeschikt maken en houden van het werkterrein

Ten aanzien van voortplantingsbiotoop gelden de volgende voorzorgsmaatregelen in de periode mei tot en met september, gedurende de gehele doorlooptermijn van het werk:

- Insporing en het graven van ondieptes waar regenwater kan blijven staan moet voorkomen worden.
- Wanneer dergelijke plassen met regenwater toch ontstaan dienen deze gedempt te worden, mits geen rugstreeppadden, eieren, larven en juvenielen hierin aanwezig zijn. Afwezigheid dient bevestigd te worden door de terzake kundige op het gebied van amfibieën.
- Het stallen van bouw materiaal vindt alleen plaats in daartoe aangewezen depots. (bouw) materiaal (zoals platen, hopen stenen, afdekzeil) wat kan dienen als beschutting voor rugstreeppad mag niet in het werkterrein aanwezig zijn.

Ten aanzien van winterbiotoop gelden de volgende voorzorgsmaatregelen in de periode oktober tot en met april, gedurende de gehele doorlooptermijn van het werk:

- Zanddepots kunnen functioneren als winterbiotoop voor rugstreeppadden, waarin zij diep in wegruipen. Het vergraven van dergelijke zanddepots is niet toegestaan in de periode oktober tot en met april.
- Indien het nodig is om zanddepots te vergraven in de periode oktober tot en met april, dient vanaf augustus een amfibieënscherm rondom het zanddepot te worden geplaatst:
 - Het amfibieëndepot wordt zodanig geplaatst dat exemplaren van de rugstreeppad niet naar het zanddepot kunnen trekken.
 - Het amfibieënscherm dient regelmatig te worden gecontroleerd op kieren en overhangende vegetatie. Bij constatering van gebreken dienen deze binnen twee werkdagen adequaat te worden verholpen.

Wegvangen eieren en individuen

Jaarlijks wordt met de directievoerder, op basis van een concrete planning, doorgenomen in welke delen van het gebied werkzaamheden worden gestart of voortgezet, waarbij wordt afgestemd op welke wijze ecologische begeleiding wordt ingezet.

rps.nl

Ref: 190353@A00-R10-1070 | 28 november 2019

Pagina 33 van 41

Elke keer wanneer werkzaamheden in een nieuw deel van het projectgebied gestart worden in de periode mei tot en met september, dient voorafgaand een controle uitgevoerd te worden naar het voorkomen van rugstreeppad. Individuen, eieren, larven en juvenielen die binnen het werkterrein worden aangetroffen worden direct weggevangen en uitgezet in het compensatiegebied.

rps.nl

Ref: 1003508A00-R19-1079 | 28 november 2019

Pagina 34 van 41

Bijlage 5, aanvullende informatie, aanleg extra paddenpoelen

